

ΕΙΔΙΚΟ ΕΝΟΧΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙ (Δικαιοπρακτικές ενοχές) – Περίοδος Σεπτεμβρίου 2017

Διδάσκοντες: Απόστολος Χελιδόνης Αναπλ.Καθηγητής, Αργύρης Χουρμουζέλης, Επιστ.Συνεργάτης

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΤΕΘΕΝΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1^ο ΘΕΜΑ: Ο Αντώνης, κάτοικος Μαρώνειας, αγόρασε από τον Βασίλη, ιδιοκτήτη μάντρας μεταχειρισμένων αυτοκινήτων στην Κομοτηνή, ένα FORD Fiesta αντικειμενικής αξίας 6.000 €, αντί του ποσού των 5.000 €. Ο Βασίλης ανέλαβε μάλιστα την υποχρέωση να παραδώσει το αυτοκίνητο την επομένη στις 12 το μεσημέρι στο σπίτι του Αντώνη στην Μαρώνεια. Ο Βασίλης έφτασε κατά την προσδιορισθείσα ώρα εκεί, αλλά ο Αντώνης απουσίαζε στο χωράφι του όπου του έτυχε κάτι έκτακτο. Επιστρέφοντας με το αυτοκίνητο ο Βασίλης στην Κομοτηνή περιέπεσε ανυπαίτια σε ατύχημα, εξαιτίας του οποίου τσαλακώθηκε η πόρτα του συνοδηγού. Η νέα αξία του αυτοκινήτου ήταν πλέον 5.000 €. Ενόψει των παραπάνω ερωτάσθε:

A) Ο Βασίλης ζήτησε να του καταβάλει ο Αντώνης τα 5.000 €, που του όφειλε. Ο Αντώνης, που ενδιαφερόταν για το αυτοκίνητο, απάντησε ότι του οφείλει λιγότερα λόγω της μειωμένης πλέον αξίας του αυτοκινήτου. Ευσταθεί η απαίτηση του Αντώνη (2 βαθμ.);

Απάντηση: Μεταξύ Αντώνη και Βασίλη καταρτίστηκε σύμβαση πώλησης (ΑΚ 513 επ.). Συμφωνήθηκε μάλιστα μεταξύ τους πέμψιμη παροχή. Αυτό σημαίνει ότι ο Βασίλης θα πρέπει να προσφέρει το αυτοκίνητο στον τόπο κατοικίας του Αντώνη, δηλαδή στην Μαρώνεια. Το παραπάνω σημείο είναι κρίσιμο, διότι αυτός είναι ουσιαστικά ο τόπος μετάθεσης του κινδύνου. Ο Βασίλης προσέφερε πράγματι την παροχή στον κατάλληλο τόπο και χρόνο, με αποτέλεσμα ο Αντώνης να καταστεί έκτοτε υπερήμερος δανειστής. Συνεπώς, βρίσκει εδώ εφαρμογή η ΑΚ 355. Ο Βασίλης δεν ευθύνεται όμως για τη ζημία στο αυτοκίνητο, παρά το ότι οφείλει ακόμη την παροχή. Η ζημία στην πόρτα του συνοδηγού καθιστά το αυτοκίνητο ελαττωματικό με βάση την ΑΚ 534, διότι το αυτοκίνητο υπέστη μεταβολές στη φυσική ιδιοσυστασία του, πράγμα που επηρεάζει και την οικονομική πλέον αξία του. Με βάση την ΑΚ 535 περ. 3 (αντικειμενικό κριτήριο) το πράγμα δεν ανταποκρίνεται στη σύμβαση. Ωστόσο, ο Βασίλης δεν φέρει ευθύνη για το εν λόγω ελάττωμα, διότι το τελευταίο ελέγχεται με βάση την ΑΚ 537 § 1 μόνο στον χρόνο μετάθεσης του κινδύνου και όχι μετά. Στο χρόνο που ο Αντώνης κατέστη υπερήμερος δανειστής δεν υπήρχε ακόμη ελάττωμα. Συνεπώς, ο Βασίλης μπορεί να ζητήσει όλο το τίμημα κατ' αναλογική εφαρμογή της ΑΚ 381 § 2 (εφαρμόζεται και στην περίπτωση παράδοσης ελαττωματικού πράγματος).

B) Πώς αποτιμάτε την επιθυμία του Αντώνη να παραλάβει το αυτοκίνητο, αλλά να πληρώσει λιγότερα; Πώς θα υπολογίσει εν πάση περιπτώσει ο Αντώνης αυτό που νομίζει ότι πρέπει να καταβάλει στον Αντώνη (1 βαθμ.);

Απάντηση: Ο Αντώνης ενδιαφέρεται να παραλάβει το πράγμα. Θεωρεί όμως ότι το πράγμα είναι ελαττωματικό. Υποστηρίζοντας λοιπόν ότι οφείλει λιγότερα χρήματα ασκεί το δικαίωμα μείωσης του τιμήματος, το οποίο όμως δεν είναι βάσιμο στην προκειμένη περίπτωση, για τους λόγους που εξηγήθηκαν στην απάντηση του α' ερωτήματος. Η μείωση προσδιορίζεται αριθμητικά μέσω του λεγόμενου σχετικού υπολογισμού της ζημίας· συγκεκριμένα ισχύει η εξίσωση οφειλόμενο τίμημα = συμφωνημένο τίμημα Χ αξία του πράγματος με ελάττωμα με ελάττωμα διά την αξία του πράγματος χωρίς το ελάττωμα. Με βάση τις πληροφορίες του ιστορικού ο Αντώνης θα όφειλε 5.000 Χ 5.000 διά 6.000 = 411 € λιγότερα, δηλαδή θα όφειλε 5.000 – 411 = 4.589 €.

Γ) Αν την επόμενη το πρωί και λίγο πριν ξεκινήσει ο Βασίλης για την παράδοση, εμφανιστεί η αστυνομία στο μαγαζί του τελευταίου και κατάσχει το αυτοκίνητο, επικαλούμενη με στοιχεία ότι το αυτοκίνητο ήταν κλεμμένο, τι δικαιώματα έχει ο Αντώνης (2 βαθμ.);

Απάντηση: Η κατάσχεση του αυτοκινήτου λόγω υποψίας για το ότι πρόκειται για κλεμμένο αυτοκίνητο συνιστά νομικό ελάττωμα του πράγματος. Ο λόγος είναι ότι το ελάττωμα δεν προκύπτει από την ίδια τη φυσική ιδιοσυστασία του πράγματος, αλλά αναφέρεται στη νομική του υπόσταση (ιδιοκτησία). Ελάττωμα υπάρχει, γιατί ο αγοραστής στερείται εξ αυτού του λόγου τη χρήση του πράγματος. Άρα, βρίσκουν εδώ εφαρμογή οι ΑΚ 514- 516. Βάσει της ΑΚ 516 θα βρουν πιο συγκεκριμένα εφαρμογή οι ΑΚ 380 επ. Σημειωτέον ότι η ευθύνη για τα νομικά ελαττώματα είναι, κατά παγία γνώμη θεωρίας και νομολογίας, αντικειμενική (με βάση λοιπόν την ΑΚ 382 ο Αντώνης μπορεί να ασκήσει υπαναχώρηση ή να ζητήσει αποζημίωση ανεξάρτητα από το αν ο Βασίλης γνώριζε ότι το αυτοκίνητο ήταν κλεμμένο).

2^ο ΘΕΜΑ: Ο Γιώργος, ιδιοκτήτης μιας μικρής επιχείρησης, ζήτησε από τον Βαγγέλη να του κατασκευάσει ένα πρόγραμμα για ηλεκτρονικό υπολογιστή που αφορά τη μισθοδοσία και τα έξοδα της επιχείρησης. Ο Βαγγέλης μια εβδομάδα μετά παρέδωσε πράγματι σε CD το πρόγραμμα, το οποίο για 2 μήνες δούλεψε καλά. Όμως στη συνέχεια το πρόγραμμα εμφάνισε πρόβλημα μπερδεύοντας τα ντοκουμέντα. Το αποτέλεσμα ήταν, να καταβάλει ο Γιώργος ως έξοδα σε διάφορους προμηθευτές ποσά που δεν όφειλε. Εξ αυτού του λόγου ο Γιώργος υπέστη ζημία ύψους 15.000 €. Όπως αποδείχτηκε το πρόγραμμα δεν επέτρεπε την απομόνωση από προηγούμενα προγράμματα που είχε ο Βαγγέλης στον υπολογιστή. Ενόψει των παραπάνω ερωτάσθε:

Α) Τι είδους σύμβαση κατάρτισαν ο Γιώργος με τον Βαγγέλη (1 βαθμ.);

Απάντηση: Μεταξύ Γιώργου και Βαγγέλη καταρτίστηκε σύμβαση έργου (ΑΚ 681 επ.). Ακριβέστερα, καταρτίστηκε σύμβαση κατασκευής, για την οποία όμως δεν εφαρμόζεται η ΑΚ 683, επειδή τα μέρη απέβλεψαν σε ένα πρόγραμμα, το οποίο θα εξυπηρετούσε αποκλειστικά την επιχείρηση του Γιώργου (το συγκεκριμένο πρόγραμμα δεν μπορεί να διοχετεύσει εύκολα ο Βαγγέλης στην αγορά). Επομένως, βρίσκουν εφαρμογή οι διατάξεις για τη σύμβαση έργου και όχι αυτές για τη σύμβαση πώλησης.

Β) Δικαιούται ο Γιώργος να ζητήσει από τον Βαγγέλη τα χρήματα που έδωσε, αλλά δεν όφειλε στους προμηθευτές και γιατί; Τι είδους απαίτηση είναι αυτή (απαιτείται πλήρης νομικός χαρακτηρισμός) (2 βαθμ.);

Απάντηση: Η παράδοση ενός προγράμματος που δεν απομονώνει τα ήδη υπάρχοντα προγράμματα στον υπολογιστή συνιστά ελαττωματικό έργο, διότι δεν είναι ασφαλής η χρήση του κατασκευασθέντος προγράμματος. Η τελευταία οδήγησε πράγματι σε ζημίες. Αναζητώντας ο Γιώργος τα χρήματα που υποχρεώθηκε να καταβάλει σε τρίτους από τον Βαγγέλη, ασκεί το δικαίωμα αποζημίωσης της ΑΚ 690. Πρόκειται για ένα κλασικό παράδειγμα περαιτέρω ζημίας.

Γ) Αν ο Γιώργος διαπίστωσε αμέσως το πρόβλημα και ανέθεσε, χωρίς όμως να ενημερώσει τον Βαγγέλη σε άλλον προγραμματιστή την επιδιόρθωση του προγράμματος, μπορεί να ζητήσει από τον Βαγγέλη τα 200 €, που ξόδεψε για την επισκευή (2 βαθμ.);

Απάντηση: Αν ο Γιώργος επιδιόρθωσε μόνος του το πρόγραμμα άσκησε ουσιαστικά το δικαίωμα διόρθωσης της ΑΚ 688. Ωστόσο, η τελευταία διάταξη παραπέμπει ουσιαστικά στην προηγούμενη διάταξη, δηλαδή την ΑΚ 687, που εκθέτει ακριβώς τις προϋποθέσεις έγκυρης άσκησης του δικαιώματος

διόρθωσης. Με βάση αυτή την τελευταία διάταξη, ο Γιώργος όφειλε να τάξει εύλογη προθεσμία στον Βαγγέλη, μόνο δε μετά την άπρακτη παρέλευση της τελευταίας, θα μπορούσε να διορθώσει το πράγμα με δική του πρωτοβουλία. Εφόσον δεν έκανε κάτι τέτοιο, στερήσε από τον Βαγγέλη τη δυνατότητα να επιδιορθώσει ο ίδιος το πράγμα, συνεπώς βρίσκει εδώ εφαρμογή η ΑΚ 381 (αδυναμία από πταίσμα του αντισυμβαλλομένου), με αποτέλεσμα ο Γιώργος να μη μπορεί πλέον να ζητήσει τα έξοδα επισκευής. Κατ' άλλη άποψη, ο Γιώργος μπορεί πάντως να ζητήσει τουλάχιστον ό,τι θα ξόδευε ο Βαγγέλης πραγματικά για την επισκευή (τα 200 € ή και λιγότερα), γιατί ως προς το ποσό αυτό θα πλούτιζε διαφορετικά αδικαιολόγητα ο Βαγγέλης σε βάρος του Γιώργου (εξοικονόμηση δαπάνης). Τα χρήματα αυτά θα αναζητήσει ο Βαγγέλης, με βάση το ορθότερο αυτό σκεπτικό αξιοποιώντας τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού (ΑΚ 904 επ.).